

Peyami Safa Ve Lisân

– DursunTİFTİK · 22 Ağustos 2010

PEYAMİ SAFA VE LİSÂN

"Kalemi elime aldığım günden beri Türkçenin müdafaası için yazdığım satırları birbirine eklesem,İstanbul-Ankara şimendifer hattından daha uzun olur."(1)

PEYAMİ SAFA

Lisân davası Peyami Safa'nın ana uğraş alanlarından biridir.Telgraf üslubuyla yazdığı fıkralarında en çok Türk lisânı üzerinde durmuş ,en derin konuları gün ışığına çıkarmış,yazılarıyla okuyucusunu beslemiştir.Lisân davasını düşünce davasıyla beraber düşünen Üstâd dili, "Dil düşüncenin ifade vasıtasıdır ve mefhumların zihinde teşekkülü şartına bağlıdır."(2) diyerek tarif ettikten sora dil ve lisân arasındaki farka açıklık getirir:"Dil başka lisân başkadır.Dil,bir işaretler sistemidir.Bu işaretlerin mutlaka harfler heceler,kelimeler ve cümleler olması lazım gelmez.Hayvanların çığlıkları ve şarkıları da bir dildir fakat lisân değildir.Kuşların dili denince onların civıltıları kastedilir.Dilin lisân gibi lugatı ve grameri yoktur.Türkçe bir kuş dili olmadığı için Türk dili yok,koskoca bir Türk lisânı vardır."(3)

Kelimelerin canlılığını" Kelimeler canlıdır.Hayvandan ve insandan daha canlı.Kendi kendine ölmezse onu öldüremeyiz."(4) diyerek vurgulayan Münekkid sözü kültür ve dil arasındaki ilişkiye getirir:"Kültürün ilk basamağı anadilini iyi konuşmak ve iyi yazmaktır."(5)

Şimşek Muharriri; "Türkçe, kelimeleriyle değil yapısı ve ruhuyla Türktür"(6)

dedikten sonra dil milliyetçiliğinin yanlış anlaşıldığını savunur:" Dil milliyetçiliği, bir milletin yaşayan dilini yaşatmaktır.Halk ve aydın dilinde kullanılmayan ,hiçbir sözlükte mevcut olmayan, kaideye ve şiveye aykırı, manasız ve uydurma kelimelerden mürekkep bir dili yaşatmak değildir.Dil ırkçılığı hiç değildir."(7)

Lisânımızın meseleleriyle ilgili birçok yazıya imza atan Peyami Safa bu meselelerin çözüm yollarını da yazılarında dile getirmeye çalışmıştır.O, güzel Türkçemizin doğru kullanılması için sürekli mücadele eden nâdide sanatçılarımızdan biridir.

***1)"İlk Basamak",Objektif Serisi-1,sayfa 56

2)"Aydın Dili",Objektif Serisi-1,sayfa 151

3)"Dil Başka Lisân Başkadır",Objektif Serisi-1,sayfa 70

4)"Kelime İnsandan Daha Canlıdır",Objektif Serisi-1,sayfa 294

5)"İlk Basamak",Objektif Serisi-1,sayfa 56

6)"Bir Dilin Benliği",Objektif Serisi-1,sayfa 210

7)"Bir Doçentin Tekzibi Üzerine",Objektif Serisi-1,sayfa 225

*****Bu yazı, "Objektif Serisinde Temalar" isimli üniversite bitirme tezimin "Lisân" bölümünden kısaltılarak oluşturulmuştur.Bu vesileyle tez hocam Sayın AHMET ÇOBAN' ı rahmetle anıyorum.